

OPODATKOWANIE WYROBÓW TYTONIOWYCH W POLSCE

The Economics of Tobacco and Tobacco Taxation in Poland Autorzy: Christina Czart Ciecierski, Rajeev Cherukupalli i Marzenna A Weresa. 2011.

Konsumpcja tytoniu jest jednym z głównych czynników wpływających na umieralność w Polsce. Wiąże się również z wysokimi kosztami zdrowotnymi i gospodarczymi w skali kraju. Najskuteczniejszym sposobem ograniczenia palenia tytoniu w Polsce jest podniesienie ceny tytoniu poprzez zwiększenie podatku akcyzowego.

Palenie tytoniu w Polsce

- W Polsce jest niemal 10 mln palaczy — jedna trzecia (30,3%) dorosłych Polaków pali tytoń.
- Codziennie w Polsce rozpoczyna palenie 500 dzieci: prawie 19% młodzieży w wieku 13–15 lat pali papierosy. Ponad połowa polskich dzieci jest narażona na bierne palenie w domu.

Skutki palenia tytoniu w Polsce

Wysoki wskaźnik palenia przekłada się na dużą liczbę przedczesnych zgonów, wysokie koszty opieki zdrowotnej i obniżoną produktywność.

- Palenie tytoniu jest jedną z czołowych przyczyn przedczesnej śmierci wśród dorosłych Polaków. W roku 2000 spośród wszystkich zgonów mężczyzn w wieku 35–69 lat 38% było skutkiem palenia. Palenie jest czołową przyczyną raka płuc w Polsce. Rośnie też liczba zgonów kobiet spowodowanych tą chorobą. Palenie jest przyczyną 55% wszystkich zgonów związanych z nowotworami wśród mężczyzn w Polsce.
- Szacuje się, że koszty opieki zdrowotnej wynikające z chorób związanych z paleniem tytoniu wyniosły w 2004 roku niemal 18 mld PLN (6 mld USD).
- Inne koszty związane z paleniem tytoniu, w tym zmniejszenie produktywności i wskaźnika zatrudnienia, szacowano w 2004 roku na 15 mld PLN (5 mld USD).

Struktura podatku na wyroby tytoniowe w Polsce w roku 2011

- Podatek akcyzowy na wyroby tytoniowe w Polsce składa się z dwóch elementów:
  - Podatek kwotowy (stała kwota za 1000 papierosów)
  - Podatek procentowy (procent maksymalnej ceny detalicznej).
- W 2011 roku w Polsce obowiązuje podatek kwotowy w wysokości 158,36 PLN na 1000 papierosów oraz podatek procentowy w wysokości 31,41% ceny detalicznej, a także podatek VAT w wysokości 23% ceny detalicznej
- Podatek akcyzowy stanowi łącznie 66% średniej ważonej ceny.

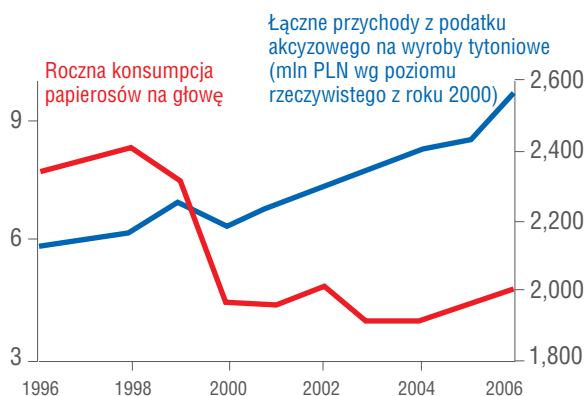
Wyższe podatki chronią życie

Najskuteczniejszym sposobem ograniczenia palenia jest podniesienie ceny tytoniu poprzez zwiększenie podatku akcyzowego i zagwarantowanie odzwierciedlenia wzrostu podatku w cenie wyrobu. Wyższa cena zniechęca młodzież do rozpoczęcia palenia papierosów i zachęca palaczy do rzucenia nałogu.

Papierosy są tańsze, a poziom opodatkowania niższy niż w wielu krajach UE

- W ostatnich latach to podwyżki podatku akcyzowego były głównym czynnikiem powodującym wzrost cen w Polsce. Podatek akcyzowy stanowi w Polsce dużą część procentową ceny końcowej, jednak cena papierosów jest jedną z najniższych w Unii Europejskiej.
- Wzrost podatku jest kluczem do zmniejszenia konsumpcji i zwiększenia przychodów.
- Wraz z poprawą sytuacji gospodarczej papierosy są coraz bardziej przystępne, a ceny rzeczywiste nie nadążają za wzrostem dochodów i inflacją.

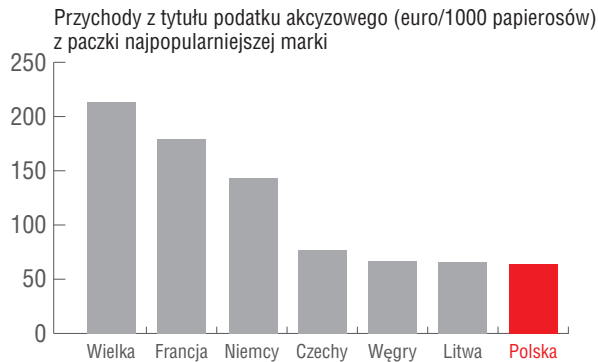
Ograniczenie palenia papierosów i zwiększenie przychodów z akcyzy w Polsce

Zródło: Ministerstwo Finansów Rzeczypospolitej Polskiej, Główny Urząd Statystyczny

OPODATKOWANIE WYROBÓW TYTONIOWYCH W POLSCE

Podatek akcyzowy za 1000 papierosów w 2010 roku

Źródło: Tabele podatku akcyzowego Komisji Europejskiej, lipiec 2010

Podniesienie-podatku akcyzowego ochroni życie i zwiększy przychody państwa

- Polska musi przestrzegać prawa UE dotyczącego podatku akcyzowego i dalej zwiększać podatki tak, aby spełnić wymagania UE przed 2018 rokiem.
- Polska może natychmiast zwiększyć przychody, szybko podnosząc podatki tak, aby osiągnąć zgodność z wymaganiami UE na rok 2018.

Jeżeli Polska natychmiast podniesie podatek kwotowy do 90 euro na 1000 papierosów, tak aby osiągnąć zgodność ze standardami UE na rok 2018, zapobiegnie 78 tys. przedwczesnych zgonów w obecnej populacji i uzyska dodatkowo 2,3 mld PLN rocznie z podatku akcyzowego na wyroby tytoniowe.

Jeśli Polska podniesie łączne podatki akcyzowe do 70% ceny detalicznej (109 euro/1000 papierosów), zapobiegnie 192 000 przedwczesnych zgonów w obecnej populacji i zwiększy przychody z tytułu podatku na wyroby tytoniowe o 5,2 mld PLN rocznie.

W najlepszym scenariuszu, jeśli Polska podniesie podatek akcyzowy na wyroby tytoniowe tak, aby uzyskać 124 euro na 1000 papierosów (zbliżając się do średniej wysokości podatku akcyzowego w 15 krajach EU, r.2011), zapobiegnie 278 000 zgonów w obecnej populacji i uzyska wzrost rocznych przychodów podatkowych o 7,1 mld PLN, 618 000 dorosłych palaczy rzuci palenie, a 215 000 młodych osób nie rozpocznie palenia.

Wpływ trzech scenariuszy podatkowych na palenie, umieralność i przychody podatkowe

	Akcyza 90 euro na 1000 papierosów	Akcyza 109 euro na 1000 papierosów	Akcyza 124 euro na 1000 papierosów
Całkowity podatek akcyzowy od paczki (PLN)	7.09	8.62	9.76
Redukcja liczby dorosłych palaczy (tys.)	174.10	403.90	618.10
Redukcja liczby rozpoczynających palenie dzieci w wieku do lat 14 (tys.)	60.50	148.70	214.70
Osoby, które unikną śmierci - bieżący i przyszli palacze (tys.)	78.20	192.20	277.60
Wzrost przychodów z tytułu podatku akcyzowego (mld PLN)	2,3 (735 mln USD)	5,2 (1,7 mld USD)	7,1 (2,3 mld USD)

Zalecenia

1. Skupienie działań na modelowaniu składnika kwotowego podatku akcyzowego zamiast podatku stanowiącego część procentową ceny (ad valorem), w celu zwiększenia dochodów budżetowych, a także nałożenie wysokiej opłaty minimalnej.
2. Umożliwienie automatycznego zwiększania składnika kwotowego, tak aby dotrzymać tempa inflacji i wzrostowi zarobków.
3. Znaczne zwiększenie podatku akcyzowego na wszystkie inne produkty tytoniowe, aby zachować efektywność wzrostu podatku na papierosy.
4. Zwiększenie podatku akcyzowego w celu zbliżenia opodatkowania (w euro akcyzy na 1000 papierosów) do poziomów w innych krajach członkowskich UE.
5. Przeznaczenie części dochodów podatkowych z wyrobów tytoniowych na rzecz ochrony zdrowia, opieki medycznej, propagowania przestrzegania prawa, a także na inne działania ważne z punktu widzenia ograniczania następstw palenia tytoniu.